

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача | Фикҳ дарслари (259-дарс)

19:00 / 07.12.2023 1785

Боши 258-дарсда

Сўнгра намозгоҳга чиқади.

نَع ۞ سَنَانُ بَرِيْمُع يَبَا نَع
نمُهْنَع ۞ هَلَلَا يَضَرُّهَلِّهْمُومُع
يَلَص ۞ هَلَلَا لُوسَرَبَاخَصَا
أَبَكَرْنَا ۞ مَلَسَو ۞ هَيَلَع ۞ هَلَلَا
هَلَلَا ۞ يَلَص ۞ يَبَّنَلَا ۞ يَلَا ۞ أُوْءَاج
مُهَّنَا ۞ نُوْدَهَشَي ۞ مَلَسَو ۞ هَيَلَع ۞

مُهَرَّمِ أَفْ ، سَمِ الْبَلَّالِ الْوَأَرْ
نَا أَوْحَبُ صَا إِذِإُو ، أَوْرَطُفِي نَا
وَبَا هَاوَر . مُهَالِ صُمِ يَلَا أُوْدُعِي
دَمَحْ أُوِي إِسِّنْ لَأُو دُوَاد

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва рошид халифалар ийд намозларини намозгоҳда ўқиганлари ҳақида ривоятлар кўп. Оддий масжидда ўқиса ҳам бўлаверади.

Намозгоҳда ийд намозидан олдин нафл ўқимайди.

Чунки Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

هَلَلَايِضْرٍ سَابَعِ نُبَا نَع
هَلَلَايِلَّصَّيْبِنَلَا نَا : أَمُّهُ نَع
مُويَ جَرَخَ مَلَسَوِ هِيَلَع

مَلَنِ نِيَتَعَكَّرِ يَلَصَفِ رُطِفًا
هَآوَرِ. آهَدُغَبِ آلَوِ آهَلْبَقِ لَصِي
ةَسْمَخُلَا

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам Фитр куни чиқиб, икки ракъат (ийд) намоз ўқидилар. Улардан олдин ҳам, кейин ҳам намоз ўқимадилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ийд намозининг вожиблик ва адо этиш шартлари худди жуманинг шартлари кабидир. Фақат хутба бундан мустасно.

Хутба жуманинг адо қилиниши учун шартдир. Икки ийдда бу шарт йўқ. Шунинг учун ҳам ийднинг хутбаси намоздан кейин бўлади.

هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعِ نَبَا نَع
هَلَلَا لُؤْسَرَّ نَاكَ : لَأَقِ أُمَّه نَع
مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
هَلَلَا يَضَرُّ رَمْعِ وَرُكَّ بَ وَبَأُو
نِي دِي غَلَا نُولِ صِي أُمَّه نَع
ةَبَطُخُلَا لَبَقِ

Ибн Умар розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам, Абу Бакр ва Умар розияллоху анхумо икки ийд намозини хутбадан олдин ўқир эдилар».

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача.

Ийд намозини қуёш бир ёки икки найза бўйи кўтарилгандан кейин ўқиса бўлади. Қуёш чиқаётган вақтда намоз ўқиш ман қилинган.

يَضْرِبُ رُسُوبِ نُبِ هَلَلِ اِدْبَعِ نَع
اَنْعَرْفَ اُنْكَ : لِقَاقُ هُنَعُ هَلَلِ
نِيحَ كِلَدَوِ عَاسِلِ اِهْدَه يِف
يِرَاخُ بِلِ اِهَاورِحِ بَسْتِ لِ
دْبَعِ جَرَحُ : هُظْفَلَوِ دُوَادِ وُبَّأَوِ
لُوسَرُ بِحِ اصِرُ سُبِ نُبِ هَلَلِ
هَيْلَعُ هَلَلِ اِيْلَصِ هَلَلِ
مُوي يِفِ سِ اِنَلِ اِعَمِ مَلَسِ وِ
مِ اِمِ اِلِ اِءِ اطِبِ اِرْكَنِ اَفِ ، دِيَعِ
اَنْعَرْفَ اُنْكَ اِنِ اِلِ : لِقَاقِ فِ

نَيِّحَ كُلَّ دَوِّهِ ذَهَ أَنْ تَعَّاسَ يَحْيِي بَسُّتَ لَإِ

Абдуллоҳ ибн Буср розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Биз бу вақтда фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Бу тасбеҳ вақтида эди».

Бухорий ва Абу Довуд ривоят қилишган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Абдуллоҳ ибн Буср – Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари – одамлар билан ийд куни чиқди ва имомнинг кеч қолганини инкор қилиб:

«Бу соатда биз (намоздан) фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Ўшанда тасбеҳ вақти эди», дейилган.

Уламолар, ушбу ривоятдаги «тасбеҳ вақти»дан мурод чошгоҳ намози вақти, деганлар. Бундан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг вақтларида ийд намози чошгоҳдан олдин ўқиб бўлингани келиб чиқади.

Ийд намозини заволдан кейин ўқиб бўлмаслигига қуйидаги ривоят далилдир:

نَعِّسَ نَأْنِبَ رِيْمَعِ يَبَأْ نَع
نَمْ هُنَعُ هَلْ لَإِ يَضَرُّ هَلِّ هَمْ وَمُع
يَلَّصَ هَلْ لَإِ لُؤْسَرِ بَأْخْ صَأْ
أَبْكَرٌ نَأْ: مَلَّسَ وَ هَيْلَعُ هَلْ لَإِ

هَلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا يَلَا أُوْءَاج
مُهَّنَا نُوْدَهْ شَيِّ مَلَّسَوِ هَيْلَع
مُهْرَمَّافٍ ، سَمَّالِبَلَّالَهْلَا أُوْار
نَا أُوْحَبَّصَا إِذِيْوِ ، أُوْرطُفِيْ نَا
وُبَا هَاوَرٍ . مُهَالَّصُّم يَلَا أُوْدَعِي
دَمَّحَاوِيْئِ اسْنَلَاوِ دُوَاد

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллalloҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Бошқа бир ривоятда эса «Заволдан кейин келдилар», дейилган. Шунинг учун «Заволдан кейин гувоҳлик берилса, ийд намози эртаси кунга қолдирилади», дейилган. Ушбу ҳадисга ҳамма мазҳаблар бир хил амал қилишади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.